

Meningen van taalgebruikers

Redactie Onze Taal

De belangrijkste gebeurtenis, het beste boek, het mooiste en het ergste woord – de redactie vroeg een aantal niet geheel willekeurig gekozen taalgebruikers wat hun opviel in het taaljaar 2001.

	1. Wat viel u in 2001 op als het gaat om taal in de ruimste zin van het woord?	2. Wat vindt u de belangrijkste taalgebeurtenis van dit jaar?	3. Wat is het beste boek (of artikel, of bericht of iets dergelijks) over taal dat u dit jaar las of gebruikte?	4. Wat is het ergste woord van 2001?	5. Wat is het mooiste woord van 2001?	6. Wie was dit jaar de beste taalgebruiker?
Bart Chabot , dichter	1. Het tv-scherm gaat er steeds meer uitzien als een website; zie bijvoorbeeld de lichtkrant onder in het beeld bij CNN, met nieuws waar soms de spelfooten nog in zitten.	2. 11 september.	3. Martin Bril en CaMu in <i>de Volkskrant</i> .	4. <i>Preventief ruimen</i> ; <i>ground zero</i> ; <i>antrax</i> .	5. <i>Oktobergoud</i> (Jan Mulder over de herfst); <i>zwaaimoment</i> en <i>zwaagraag</i> (over Máxima).	6. Tony Blair en Osama bin Laden.
Arjen Duinker , dichter	1. Deze vraag zelf.	2. De toenemende aandacht voor het woord <i>cystocarpe</i> .	3. <i>Ruimten rondom</i> van Georges Perec.	4. De ontkennde vorm van <i>compromis-cuïteit</i> .	5. <i>Helftig</i> .	6. Mijn buurvrouw die zei: "Ja, je zou het misschien niet van me zeggen, maar ik ben gek op show en weelde."
Marinel Gerritsen , hoogleraar Inter- culturele Bedrijfs- communicatie vanuit Socio- linguïstisch Per- spectief	1. Over communicatie maakt men steeds vaker totaal ongefundeerde opmerkingen. Bert Beij van Lever Fabergé onlangs in <i>NRC Handelsblad</i> : "Zeeppoeider communiceert te veel agressiviteit. Zakjes [met zeeppoeider – MG] communiceren zorgzaamheid."	2. Dat Máxima zo goed Nederlands spreekt.	3. Wim Blokzijl en Roos Naëff, 'Het publiek kijkt zijn ogen kapot. Een onderzoek naar publiekswaarderingen voor Power-Point', in <i>Tekst[blad]</i> , juli 2001. (Zie ook het artikel op blz. 346 – red.)	4. <i>Digitaal trapveld</i> (een plek waar mensen bijna gratis kunnen internetten); <i>food-café</i> (de nieuwe naam van de cafetaria van de HEMA).	5. <i>Raamvarkentje</i> . Een aanplakbiljet waarmee de Stichting Lekker Dier ons erop attent maakt dat dieren ook rechten hebben.	6. Henny Stoel.
Ruud Hendrickx , taaladviseur VRT	1. Nederlandstaligen verstaan en begrijpen elkaar steeds minder goed. Nederlanders ondertitelen Vlamingen, Vlamingen ondertitelen Nederlanders én andere Vlamingen.	2. Het opstarten van 'Taaladvies on line', de taaladviesbank van de Nederlandse Taalunie.	3. De grote Van Dale op cd-rom. De <i>Spellingwijzer Onze Taal</i> behaalt een mooie tweede plaats.	4. <i>Leefloon</i> , een Belgisch neologisme voor 'bestaansminimum'. Het is geen loon want je hoeft er niet voor te werken én het is nauwelijks genoeg om van te leven.	5. <i>Miltvuur</i> . Een vreselijke ziekte, maar een prachtig woord: het contrast tussen <i>doffe i</i> en heldere <i>uu</i> , tussen <i>milt</i> (klinkt hetzelfde als <i>mild</i>) en <i>vuur</i> .	6. Guy Mortier, hoofdredacteur van het tijdschrift <i>HUMO</i> . Zijn koppen en radio-spots bevatten telkens weer prachtige woordspelingen.
Twan Huys , NOS- correspondent in de Verenigde Staten	1. Stotterend en half dyslectisch strompelde presidentskandidaat George W. Bush vorig jaar naar de eindstreep. Sinds 11 september spreekt hij de natie foutloos en zelfverzekerd toe.	2. De toespraak van president Bush voor het congres op 20 september.	3. Dagelijks onmisbaar voor de Amerika-correspondent: het groot woordenboek Nederlands-Engels van Van Dale.	4. <i>Buitengewoon</i> . Om de haverklap duikt dit woord op in teksten en toespraken, en daardoor heeft het definitief aan kracht verloren.	5. <i>Courage</i> . Klinkt mooi, en is het motto van sommige oorlogsjournalisten en sinds 11 september de kwalificatie voor brandweer- en politiemannen in New York.	6. Elsbeth Eddy, omdat haar columns in <i>NRC Handelsblad</i> altijd helder, fraai geformuleerd en vooral ontnuchterend zijn.
Ad Melkert , voorzitter Tweede- Kamerfractie PvdA	1. In de Tweede Kamer heb ik veel met afkortingen te maken. Het afgelopen jaar heb ik – door de hoge vlucht die sms heeft genomen – heel andere afkortingen geleerd, bijvoorbeeld <i>hoest</i> voor 'hoe is het?'	2. Het feit dat ik inmiddels gewend ben aan het door mijn dochters gebruikte begrip <i>vet</i> .	3. Alle columns van Remco Campert over drs. Mallebroetje. Zijn taalgebruik hoor ik bij veel van mijn collega-Kamerleden terug.	4. <i>Hufterigheid</i> . Het is een lelijk woord en daarom precies goed. In ons verkiezingsprogramma nemen we stelling tegen de hufterigheid, tegen de 'alles moet kunnen'-mentaliteit.	5. <i>Verdraagzaamheid</i> . Na de gebeurtenissen in de Verenigde Staten op 11 september is dat woord voor mij het mooiste woord uit het woordenboek geworden.	6. Abram de Swaan.
Jacomine Nortier , taalkundige	1. Hoe mensen in staat zijn om accenten te vermengen. Neem VVD-Tweede-Kamerlid Cherribi, die een Arabisch aandoende stemhebbende z heeft, maar ook een onvervalste Gooise r.	2. De strijd voor de erkenning van het Berbers in Algerije.	3. <i>Bilingualism in the Barrio</i> , door Joshua Fishman e.a. (Bloomington, Indiana University). Over allerlei aspecten van meertaligheid onder de Porto Ricaanse gemeenschap in New York.	4. <i>Poedergrap</i> .	5. <i>Poedergrap</i> . Mooi en erg gaan soms samen.	6. Henny Stoel blijft prachtig praten. En Babette Alma, presentatrice bij Radio M, heeft een heel mooie stem.
Els Ruijsendaal , voorzitter Algemeen Neder- lands Verbond	1. De merkwaardige snelheid waarmee taalbeleid, vooral met betrekking tot het onderwijs, nieuwe vorm krijgt, en dat terwijl het woord <i>taalbeleid</i> niet eens voorkomt in Van Dale.	2. Het Nederlands van Máxima.	3. Paul Scheffer, 'De kunst van het kosmopolitisme' (<i>NRC Handelsblad</i> , 27 januari 2001), met opmerkingen over de taal die de lezer tot nadenken en reageren dwingen.	4. <i>MKZ</i> . Elke keer als ik het hoor, krijg ik kippenvel.	5. "E-handel stort in", stond in een kop in <i>Trouw</i> van dit jaar. Het onopvallende woord geeft voor mij aan dat het Nederlands adequaat meegroeit met de ontwikkelingen.	6. Premier Kok, die het Nederlands fabelachtig beheerst zonder dat je er erg in hebt, wat veel politieke tegenstanders te laat merken.
Jan W. de Vries , emeritus hoog- leraar Nederlandse taalkunde	1. Taal blijft wat het altijd was: het geheel van het systeem, van de taalschat en van de systematisch gebouwde en gebruikte taalbouwsels die universeel, coöperatief, instrumenteel tekengedrag mogelijk maken (Reichling).	2. De bezorging door Jan Noordegraaf en Marijke van der Wal van de facsimile-editie van <i>Aenleiding tot de kennisse van het verhevene deel der Nederduitsche sprake</i> door Lambert ten Kate uit 1723.	3. Jelle de Vries, <i>Onze Nederlandse spreektaal</i> .	4. Uitgeklede woorden en uitdrukkingen als <i>(ik heb) zoiets (van)</i> en <i>(Noordelijke) Alliantie</i> , een gelegenheidsverbond van lokale vechtersbazen in Afghanistan. Zoiets moet tegengegaan worden.	5. Uit de kindermund: <i>vliegtuighol</i> voor 'Schiphol'.	6. Mijn kleindochter Madelon van zeven jaar uit Barcelona. Thuis spreekt ze verzorgd Nederlands, met vriendinnetjes Duits, Spaans en Catalaans zonder voor mij te merken haperingen, en op school Brits-Engels.